

Etelä-Savon hyvinvointialueen neuvolasuunnitelma 2023-2026

Aluehallitus 04.12.2023 § 352

10583/00.02.10/2023

Valmistelija

Tulosaluepäälikkö Heli Järnefelt puh. 040 359 6605, Yliääkäri Iida Humalamäki puh. 040 359 9780, Osastonhoitaja (suun terveydenhuolto) Anu Rasimus puh. 044 794 4401

Hyvinvointialueella tulee olla valtuustokausittainen alueellinen neuvolasuunnitelma hyvinvointialueen vastuulla olevien palvelujen järjestämiseksi. Alueellinen suunnitelma korvaa aikaisemmat kunnalliset toimintasuunnitelmat.

Hyvinvointialueen tulee laatia alueellinen neuvolasuunnitelma valtuustokausittain sen vastuulla olevien neuvolapalvelujen toteuttamiseksi. Suunnitelma hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa ja se on tarkistettava tarvittaessa. Alueellinen neuvolasuunnitelma tulee liittää lastensuojelulain 12 §:n 3 momentissa tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan (8.7.2022/581).

Valtioneuvosto on antanut huhtikuussa 2011 asetuksen (388/2011) koskien neuvolatoimintaa ja lasten ja nuorten ehkäisevää suun terveydenhuoltoa ja se on päivitetty 1.1.2023 alkaen. Valtioneuvoston asetus korostaa äitiys- ja neuvolapalvelujen tarvelähtöisyyttä. Palveluiden sisällöt eivät ole muuttuneet. Asetuksen tarkoituksena on ollut parantaa lasten, nuorten ja heidän perheidensä ehkäisevien terveystarveluonnetien suunnitelmallista, tasoltaan yhtenäistä ja väestön tarpeet huomioon ottavaa toteuttamista maan eri osissa ja vähentää näin alueellista ja terveystarveluonnetien välistä eriarvoista palvelutarjontaa. Tasoltaan yhtenäisellä ja suunnitelmallisella toteuttamisella tarkoitetaan sitä, että ehkäisevät terveystarvelut kattavat koko ikäluokan ja palvelujen sisältö on riittävän yhdenmukainen koko maassa.

Valtioneuvoston asetuksessa on tarkasti määritelty terveystarveluonnetien sisältö. Määräaikaisten terveystarveluonnetien tarjontaan kaikille ennalta määritellyyn ikä- tai vuosiluokkaan tai muuhun ryhmään kuuluville.

Määräaikaisista terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarve tulee selvittää. Määräaikaisten terveystarkastusten lisäksi tehdään ylimääräisiä terveystarkastuksia yksilöllisen tarpeen mukaan. Terveystarkastuksia toteutetaan terveydenhoitajan tai lääkärin tarkastuksina tai moniammatillisina laajoina tarkastuksina. Suunterveystarkastuksia tekevät hammaslääkärit, suuhygienistit ja hammashoitajat. Terveystarkastuksissa selvitetään lapsen ja nuoren terveydentilaa, kasvua ja kehitystä sekä perheen hyvinvointia haastattelulla, lapsen ja nuoren kliinisillä tutkimuksilla ja tarvittaessa muilla menetelmillä. Ne toteutetaan tarpeen mukaan moniammatillisesti ja niiden sisältö määräytyy ikävaiheen ja yksilöllisen tarpeen mukaan. Terveystarkastuksessa pyritään hoidettavissa olevien poikkeamien varhaiseen toteamiseen, arvioidaan jatkotutkimusten, tuen ja hoidon tarvetta sekä ohjataan tarvittaessa jatkohoitoon. Terveystarkastusten yhteydessä tehdään yksilöllinen terveydenhoitosuunnitelma tai tarkistetaan aikaisemmin tehtyä suunnitelmaa.

Terveysneuvonta ja terveystarkastukset on tehtävä siten, että alle kouluikäisen lapsen ja perheen erityisen tuen tarve tunnistetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lastenneuvolan määräaikaistarkastuksissa. Merkittävästi hyvinvointiin vaikuttava ennaltaehkäisevä työ tehdään juuri erityisen tuen tarpeessa olevien parissa. Erityinen, tarpeenmukainen tuki tulee järjestää viiveettä. Ennaltaehkäisevässä työssä tulee kiinnittää erityistä huomiota lapsen ja perheen mielipiteen ja kokemusten kuulemiseen.

Etelä-Savon hyvinvointialueella ennaltaehkäisevän terveydenhuollon sekä siihen liittyvän toimintaohjelman kehittämistä, koordinoimista ja seurannasta vastaavat neuvolapalveluiden ja opiskeluhoollon ylilääkärit. Neuvolatoiminta sijoittuu organisaatiossa Terveyspalveluiden/ Sosiaali- ja terveyskeskuspalveluiden/ lasten ja nuorten terveystarveluon alaisuuteen. Käytännön toiminnasta vastaavat palveluesihenkilöt ja ylilääkäri. Suun terveydenhuollon toiminta sijoittuu organisaatiossa terveystarveluon, sosiaali- ja terveyskeskuspalveluiden alaisuuteen. Käytännön toiminnasta vastaavat palveluesihenkilöt ja ylihampaslääkärit.

Toimintakäytännöt on järjestetty neuvolatoimintaa ja lasten ja nuorten ehkäisevää suun terveydenhuoltoa koskevan asetuksen mukaisesti ja tähän toimintaohjelmaan on kirjattu toimintakäytännöt. Toimintakäytäntöjen

laadinnassa on käytetty apuna Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisua: Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä lasten ja nuorten ehkäisevä suun terveydenhuolto (2014) sekä Neuko- tietokantaa*.

** NEUKO-tietokannan sisällöstä vastaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ja se sisältää äitiys- ja lastenneuvolan ammattilaisten käyttöön uusinta näyttöön perustuvaa tietoa sekä kansalliset ohjeistukset ja suositukset. Tietokanta tarjoaa terveydenhoitajille, kättilöille ja lääkäreille laajan tietopaketin, jonka avulla mm. määräaikaiset terveystarkastukset ovat toteutettavissa yhdenmukaisesti, mutta yksilölliset tarpeet huomioiden. Tietokanta on laadittu lähes sadan alan johtavan terveydenhuollon asiantuntijan voimin vuonna 2021, ja sitä täydennetään ja päivitetään säännöllisesti.*

Käsittely:

Käydyn keskustelun päätteeksi puheenjohtaja totesi, että liitteenä olevaa suunnitelmaa tulee päivittää niin, että siihen lisätään kirjaukset Rantasalmen ja Sulkavan toimipisteistä.
Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.
Päivitetty liite lisätään pöytäkirjalle.

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus hyväksyy alueellisen neuvolasuunnitelman vuosille 2023-2026 ja lähettää sen edelleen aluevaltuuston hyväksyttäväksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tiedoksi